

VRTEC.

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 11.

V Ljubljani 1. novembra 1886.

Leto XVI.

Nate podobic, otroci!

„Danes god obhajamo svetnikov,
Vseh svetnikov, naših priprošnikov,
Da ne zábite mi tega dné,
Vam v spomin podobe dam lepé.“

„Hrani! Janez mož zeló spokoren
Jedel je kobilice uboren;
Ti pa le želiš si povitie,
Oj ne išči vedno si slaščic.“

„Mene pri krstu so Peterčka zvali,
Prosim, da Petra v spomin bi mi dali.““

„Čenček! pokličejo ljuba me mati,
Kadar kaj dobrega hčejo mi dati.““

„Vzémi! Ti krepák si, priden, Peter!
Le ne bodi nagel kakor veter!
Ne zataji svojega Bogá
Da se vrata ti odpró nebá.“

„Revežem je vse razdal imetje
Vincene, ker zaničeval ta svet je.
Revežu, ki lačen je in bos,
Radosten podeli kruha kos.“

„Janezek jaz se, gospod! imenujem
Ter o Božiči veselo godujem.““

„Svetega spomnim Flor'jana patrona
Jaz se pri glasih večernega zvona!““

„Ná! Gospodu bil je ljub učenec,
Ker nedolžnosti je hranił venee,
Bog te rad imèl bo, če boš čist,
Kot je Janez bil Evangelist.“

„Vzémi! ognja Florijan varuje
Če gorí, neviden pogasuje;
S klinčeki se ne igraj nikdár,
Grozni da ne zanetiš požàr.“

„Janez i moje nazivlja imé se,
God mi po leti, ko kúrijo krése.““

„Moj priprošnik je naslikan v oltarji,
Sveti Anton v nadzémelskej zarji.““

„Šel Anton v samotno je puščavo,
Da je tam prevdarjal božjo slavo;
Slabe družbe váruj se skrbnó,
Da ostane srce ti čistó.“

„Jaz sem Ciríl, a moj brat je Metódij.
Katér je starejši, kedó to razsódi?“

„O kakó sta brata se ljubila,
Ko Slovence sta učit hodila.
Bratecal oj bódita obá,
Jedne misli, jednega srca.“

„Svet'ga Alojzija vidim podobo
V šolsko stopivši priljubljeno sobo.“

„Angel bil v telesu je človeškem,
Zdaj raduje v raji se nebeškem;
Vsem Alojzij bodi svitel vzór,
Da popnete v angelov se zbór.“

„Neža je moje imé priprošnica,
Davno si sliko želim te svetnico.“

„Ta umrla je v mladosti cvetu,
Dala je glavó v trinajstem letu.
Koder óna zdaj se veseli,
Glej, da tjá kdaj prideš tudi ti.“

„Orglice ima svetnica le ena:
Sveta Cecilija, druga nobena.“

„Petje, godba nas razveseljuje,
Naše srce k Bogu povzdiguje;
V žalosti, v veselji rada poj
In gospod nebeški bo s teboj.“

„V pratki lahkó Vam pokažem Heleno,
Križ označuje podobico njeno.“

„Cesarica je Helena bila,
Bolj od krone pa je križ ljubila;
Če storiš pogosto sveti križ,
Z njim nebeški raj si pridobiš.“

„Jaz sem Marija! — Jaz tudi Marija!
Jaz isto takó. — Ta-le tudi Marija!“

„Mati Božja tudi“ nam je mati,
Vselej preskrbná nam pomagati.
Vseh svetnikov ona je Kraljica,
Tebi, meni, vsem je priprošnica.

O Marija! ti nad nami čuj!
Zléga vsakega nas obvaruj!
Ko se naše ure iztekó,
Vzprejmi med svetnike nas v nebó.“

Fr. Krek.

Ribj tat.

Carobna je naša reka o poletnej noči! Urni valovi se podé po širnej strugi in nosijo tajna naročila šumečej Savi. Spotoma poljubljajo bele kámene in objemajo prsteňe skale, drug drugega prehitevajo in si šepečejo sladke besede. Tudi vodna rusalka se pokaže časih nad prožnim površjem in naglo izgine — to je bistra postrv, ki se je zagnala izpod vode za plesajočo mušico. Povodni mož se ziblje nad vodnim zrkalom — to je hlôd, ki ga je odnesla poželjiva reka tam izza sivega Grintovea. Čuje se žuborenje in šumenje valov — to je veseli smeh povodnih vil. Čuje se ploskanje in zaganjanje valov ob skalnaté čerí — to je plavanje povodnega možá. Ob reki pa stražijo noč in dan zelene jelše in žolte vrbe in prožno protje ter se zato smejo gledati v čistem vodnem zrealu. Nebó pa je ognilo svoj modro-sivkasti plašč sè svetlimi pikami in iz plašča gleda samó okroglo, polno, bledo obličeje njegovo ter se zrcali na vodinem površji.

Tu pa tam se zoži širna reka v ozko strugo in prej tako urni valovi se zibljejo počasi po zelenih globélih. Jedno stran mejí travnato bregovje, drugo pa navpik štrleče visoke pečine. Ob vodi je steza in izza grmovja vede druga steza navkreber na vrh ilnatih pečin.

Na stezi pri tolmonu stoji človeška postava. Dolgo palico drži nad vodo, stopa počasi kakih deset korakov ob vodi navzdol ter se vrača zopet na staro mesto, kjer stoji na tleh posodica in dve postrvi se premetujeti v njej. Male, drobne oči švigajo mlademu ribiču vedno na okrog, kakor bi se bal, da ga zdaj in zdaj kdo zagrabi za roko. Svetli mesec nam ne zavida, da si ga ogledamo natančneje. Mlad je še, komaj kakih petnajst let bi mu primerili. Telo mu pokrivajo prte hlače, zavihane do stegen in hodnična srajca, ki je vže davno dala modro pôlo svojemu gospodarju. Za pokrivalo mu so obilni, na vse strani štrleči črni lasjé. Lepo, malo bledo obličeje s črnimi mačjimi očmi pa izrazuje nekaj tajnega in zlôbnega. Urno premiče svoji ogoreli nogi ob tolmunu in vidi se, da mu je malokdo kos v tekanji. Ko takó hodi gori in doli ob vodi ter se neče ujeti nobena postrv več na trnek, zagrabi ga jeza, da začne na pôlu glasno godrnjati. Ali v hipu se spomni, da ni varen pred ribičem in zopet obmolkne. Kar potegne tretjo postrv izza rujave skale. V istem trenotku pa zašumí tudi nekaj za grmovjem. Pazna ušesa ribjega tatú ne preslišijo tega šumenja. Plaho se ozrè okrog, sluteč precej, da mu tukaj ni dobro biti. Da bi skočil v tolmun in ga preplaval, ni mogoče, ker se vzdiguje onstran naopična skalnata steza. Po stezi tudi ni mogoče uteči, ker bi se srečal na jednej strani z ribičem, a na drugej bi pritekel ravno pred ribičeve hišo. Ko mi to premisljam, premislil si je ribji tatek vže davno in teče po stezi, ki drži na vrh pečin. Ribič — ta je šumel v grmovji — steče za njim. Ribič je prazen, samó nekak oslešek drži v roci. Deček pa ima v jednej roci posodico, v drugej pa palico s trnekom. Vže ga drži ribič za dolgo palico. Deček odtrga hitro trnek in mu izpusti palico. Kmalu bodeta na vrhu. Deček premislja, kaj bi storil. Ako teče v vas, dobôdo ga gotovo — drugam pa ne more; k večjemu, ako poskoči raz visoko pečino v reko in zleze malo niže onstran na breg. Malo da nista vže vkupe. „Ne bodeš kaše pihal!“ zavpije še ribji tat in — zginil je s posodicó vred.

Močno zavihten oslešek zasvrči raz pečino nad njegovo glavo, a ni ga zadel; hitrejši je bil kakor oslešek. Hudo se vznemiri mirna voda, debele kaplje leté na sežnje visoko in široko, plavalca objemajo vznemirjeni valovi, a valove objema tudi plavalec, urno rezooč s koščenima rokama nepokojno vodo, ki ga vleče na dno zaradi teže mokre obleke. Sreča — struga ni posebno široka in drzni plavalec zauka na zelenem bregu. Bisernate kaplje mu tekó po črnih laséh, ki jih je počesala voda — menda zoper njegovo voljo. Telesa se mu tesno prijema mokra srajca, ki se ga drži, kakor bi bila sešita na njem, po nogah mu pa curlja voda, bliščeč se v mesečnej svetlobi. Na desnej roci ima rudečo liso, najbrže se je oprashnil ob kakem skalnatem robu. Posodico drži še v roci, a rib ni več v njej. Jezno se otrese, kakor kak pes, kadar pride iz vode, če si ga po sili zagnal va-njo; potem se obrne in zgne kmalu v bližnjem jelševji — — —

Samó porogljiv „hà-hà!“ se je začul še časih iz jelševja, ribič na pečini pa je otišel vže prej, godrnjače samemu sebi: „Pa bodem pihal kašo, pa jo bodem!“...

Na koncu vasi — kakor je vže to navadno — stala je lesena, sè slamo krita koča. Stanovala sta v njej oče in mati, ki sta imela sina jedinca. Pri hiši se je reklo pri Uzamétovih, sinu pa je bilo imé Cene. Imeli so malo, delali malo, a živeli so dobro. Star prigovor pravi, da jabolko ne pade daleč od drevesa, a o Cenetu bi se lahko reklo, da še niti ni padel raz drevo, če tudi je bil „zrèl“ vže jako zgodaj. Delal ni rad, da-si je imel vže svojih petnajst na plečih — pa saj ga tudi nista silila roditelja, ker sta ravno takó dobro živila. Postopali so navadno od jutra do večera, a zvečer pa se je še le začelo vsakdanje delo pri Uzamétovih. Zato se ni čuditi, da je bil Cene pravi sad in povse „zrèl“. Lov na ribe pa je bilo njegovo največje veselje. In ujel jih je dosti, časih celó toliko, da jih je prodajal. Kaj pa da je lovil tudi ribič njega ali ujel ga ni nikdar, da-si mu je časih vže huda prédla. Toda Cene je bil poln vseh muh in izvil jo je vselej, če so mu še bolje stopali na prste. Jedenkrat pa vender ni mogel uiti, če tudi ga ni ujel ribič; ujel pa ga je tisti, kateri sicer lovi dolgo, časih jako dolgo, toda kadar koga ujame, po njem je; nikdar več mu ne uide — — —

Divja pa je naša reka o jesenskej noči!

Nežni valčki so postali razburkani valovi in prozorno, stekleno vodoye se je izpremenilo v rujavo, kopičečo se gorovje. Silno se zaganjajo kipeči valovi v temne čeri, izpodjedajo štrleče skale in bljujó iz sebe vodene plastí, ki pljuskajo na raztrgano obrežje in drče nazaj v strugo, kakor bi se trgali gorski plazovi. Bijó in tepó se med seboj — brat proti bratu — menda pač ne za hlôde, trske in žaganje, kar so pripodili izza visokega snežnika. Jelše in vrbe pretakajo debele solzé gostega dežja, ki prši in netí še hujše ljuti boj med strastnimi valovi. Nebó pa se je zavilo popolnem v sivo-temni plašč, ki je našit s čarobnimi podobami, menjajočimi se vsak hip. Kar nič se ne vidi iz temnega plašča, samó ognjene oči se pokažejo sem ter tjá ter mečejo blisk na snežne vrhove krožečih gorá. Izpod širnega plašča pa se čuje zamôlklo golčanje in godrnjanje velikega nebá tolkokrat, kolikorkrat pogleda z blisk bljuvajočim očesom na ošabni vrh visokega snežnika.

Na stezi pri tolminu stoji zopet človeška postava. Dolgo palico drži nad vodo in mala posodica mu visi ob pasu. Na tla bi jo nocoj pač ne mogel postaviti, kajti odnesla bi jo voda, ki stoji čez stezo za ped visoko. Mraz mu je, mlademu ribiču, da si je nocoj bolje oblečen. Oprezen pa ni, saj nocoj se mu ni batí nikogar, če bi prav lovil vso noč. Lov pa je dobra, posodica mu je malo ne polna postriwij. Še nekaj časa brôdi po vodi, potlej odveže motvoz in trnek, palico pa zažene v reko. Vesel dobre loví, stopa brezsrbno po stezi navzgor. Polzka je nocoj pot in dež bije nanj kakor iz lijaka. On pa se ne zmeni za vse to in celó žvižgati se mu poljubi, saj ga tako nihče ne čuje nocoj. Vsak je najraje pod streho o takem času. Ko pride na vrh steze, zabrlizga na prste, da se je čulo tjá v vas in še dlje. Še dvakrat je mislil zabrlizgati, — a ni vže utegnil. Človeška postava skoči proti njemu in zakriči: „stoj! zdaj-le sva pa skupaj“ . . . Samó besede: „pa še nisva!“ . . . prileté na ribičovo uho, ribjega tatú pa ne vidi več. Le nekako tak šum se začuje, kakor da bi kdo poskočil z vso silo v globoko vodo, potlej pa je vse tiho.

Samó bobnenje valov žene naprej svoj jednakomerni tok, in šumenje gostega dežja moti ponočno tišino . . .

Ribič na pečini čaka še nekaj časa, kdaj začuje vriskanje smelega plavalača z óne strani deroče reke, ali nocoj ga ni slišal. „Najbrže se mu nocoj ne ljubi vriskati,“ misli si in otide domóv . . .

Čez dva dni, ko je dež nekoliko ponehal in se je reka malo polegla, dobili so ljudje, nabiraje drv, ki jih je reka prinesla sè seboj, mrtvega dečka, ležečega na produ za nekim grmovjem. Komaj so ga spoznali — Uzamétovega Ceneta, tako zeló so ga snedle ribe — ribjega tatú.

P. B.—c.

Ribič in duh.

(Arabska pričevanja.)

Pred zeló davnimi časi je živel star in ubog ribič. Zaslužil si je komaj toliko, da je preživel ženo in troje otrok. Vsak dan je hodil zgodaj na lov, ter vsak dan sklenil, da ne bode več kot štirikrat razmetal mreže.

Nekega jutra se odpravi pri luninem svitu na morski breg. Tu se pripravi za lov in razmeče mreže. Čez nekaj časa potegne mreže na suho in čuti pri tem močen upor. Srčno se je veselil tega, kajti za trdno je mislil, da je napravil dober lov. Ko pa namesto rib zagleda v mreži oslovo okostje, ki mu je vso mrežo raztrgal, razžalosti se in moli v svojo tolažbo nekaj molitvie iz korana. Potem je iz raztrganih mrež pobral oslovo okostje ter drugič razmetal mreže. Tudi to pot so bile mreže težke, ko jih je potegnil na kopno; ali o ribah ni bilo nobenega sledu! Razven velikega koša, nekaj peska in blata ni bilo nič najti. Močno je bil razžaljen nad tem naš ubogi ribič. „O osoda!“ vzklikanil je z tožnim glasom, „prenehaj hudovati se nad meno in ne preganjaj nesrečnika, prosečega te potrpljenja! Šel sem iz doma, da bi našel tu živeža, a ti mi groziš s smrtno! Nobene druge obrti nimam, kakor to, a pri vsej pozornosti, ki jo obračam na njo, ne morem svojej družini niti najpotrebnejšega preskrbeti. Mogoče, da sem te kdaj brez vzroka obdolževal; mogoče pa tudi, da te veseli trpinčiti poštene ljudi in dobre može po temi voditi, a hudobnežem pomagati.“ Tako tožec je udaril s košem ob tla, in ko je osnažil mreže blata, razmetal jih je tretjič. Tudi to pot ni ujel drugega, nego nekaj praznih školjk in blata. Ne morem vam popisati obupnosti ribičeve; ni dosti manjkalo, da ni v svojej prevelikej nesreči izgubil pameti. Ali spomnil se je zopet svoje žene in svojih otrok ter zopet molil nekaj molitvie iz korana.

V tem se je jelo daniti. Naš ribič, dober Mohamedan, ni pozabil svoje jutranje molitve. Molil je in še pristavil: „Gospod, dobri naš oče! Veš, da po štirikrat na dan mreže razmečem. Storil sem to vže trikrat, a nič rib nisem ujel. Ostaja mi samó še jeden lučaj; prosim te, stori, da mi bo morje ugodno, kakor je bilo nekdaj Mozesu!“ Razmetal je mreže v četrtrič, in ko se mu je zdelo, da so polne rib, potegnil jih je na suho. Ali ribe ni bilo; pač pa je bila v mreži posoda od medí, ki je bila tako težka, da je ribič za trdno mislil, da mora nekaj v njej biti. Opazil je, da je s cinom zadelana ter ima čuden vtisek na pečatu. Razveselil se je ter dejal: „Prodam jo zla-

tarju ter kupim za iztržene novce dokaj živeža!“ V tem je prevdarjal posodo od vseh strani in trkal na njo, da bi slišal, je-li kaj v njej. Slišal pa ni ničesar? To in pa čudni pečat sta ga prisilila misliti, da mora nekaj čudnega v njej biti. Da bi se prepričal, vzame nož v roko in odpré posodo brez posebnega truda. Ko je bila odprta, urno jo obrne narobe, in ker ni prav nič padlo iz nje, začudil se je še bolje. Položil je posodo pred se in jo pozorno ogledovaje, zapazil, da se je jel gost dim iz nje valiti. Bil je dim tako gost, da je moral ribič kake tri stopinje nazaj stopiti. Dim se je vzdignil k višku, razširil se potem po morji in morskih bregovih ter napravil gosto meglo. Lehko si mislimo, da je ta dogodek napolnil ribiča z velikim začudenjem. Ko je ves dim iz posode všel, skrčil in zgostil se je v trdo telo, iz katerega se je ustvaril duh, ki je bil še jedenkrat večji, kakor največji vseh velikanov. Ko je ribič ugledal to grozovito podobo, hotel je zbežati, pa bil je tako prestrašen, da ni mogel nobene noge premakniti.

„Salamon!“ vzkliknil je na to duh, „Salamon! veliki prorok božji, milost, milost! Nikdar več se nočem protiviti tvoje volji.“ Na to se je ribič zavedel in mu dejal: „Ne umejem te! Hudobni duh, kaj praviš? Vže več nego li 18 stoletij je minulo, odkar je umrl Salamon, prorok božji, in mi smo tudi vže na konci dnij! Povej mi, kdo si, in zakaj si bil zaprt v tej posodi?“ Po teh besedah je duh ribiča ostro pogledal in mu rekel: „Govori prevídnejše; dovolj si predrzen, da me imenuješ hudobnega duha!“ „Glej no“, odvrne ribič, imenovati te hočem toraj sitno móro!“

„Rečem ti,“ pravi duh, „govori prevídnejše z meno, predno te ubijem! Samó jedno milost ti hočem še podeliti, in ta je, da si moreš svobodno voliti način svoje smrti!“ — „In s čim sem te tako razžalil,“ nagovori ga zopet ribič, „da me za mojo dobroto hočeš tako odškodovati?“ — „Ne morem drugače,“ reče duh; „znati bi moral ti to vže poprej;“ poslušaj, kaj ti povem: „Jaz sem jeden nepokornih angelov, ki so se protivili božej volji. Drugi duhovi so spoznali velikega Salamona, božjega proroka, in so se mu podvrgli! Jaz pa in Šakar se nisva hotela tako ponižati. Za kazen me je torej zaprl v to medeno posodo; da bi se pa ne mogel osvoboditi iz te ječe, pritisnil je na pokrov pečat, na katerem je utisnjeno imé samega boga. Potem me je vrgel v morje.“

„V prvem stoletji sem zaprisegel, da hočem tudi po smrti obogateti onega, kateri bi me osvobodil. Ali stoletje je minulo in nihče ni tega storil. V drugem stoletji sem zaprisegel, onemu, ki me reši, odpreti vse zemeljske zaklade; ali tudi tedaj nisem bil srečnejši. V tretjem stoletji sem obljudil svojega osvoboditelja narediti velikega kralja, bivati v njem kot duh ter mu vsaki dan izpolniti tri želje. Ali tudi to stoletje je minulo kakor prvi dne. V svojej jezi, da sem bil vže toliko časa zaprt, sklenil sem slednjič, vsacega, kdorkoli bi me v prihodnje osvobodil, brez usmiljenja umoriti, in mu dovoliti samó to milost, da si način svoje smrti prostò izvoli. Ker si ti danes prišel in me rešil, govori, na kak način želiš umreti?“

To je ribiča zeló užalostilo. „O jaz siromak!“ dejal je, „da sem kdaj prišel na to misel, takemu nehvaležniku kaj storiti. Prosim te, ne stori mi tako velike krivice in ne izpolni svoje prisege!“ — „Nikoli! tvoja smrt je gotova,“ rekel je duh, „izvoli si, kako najrajše umrješ!“ — Ko je ribič to

slišal, postal mu je tesno pri srci, a bilo mu ni toliko zase, kolikor za ženo in otroke. Zaradi tega je poskušal duha pomiriti, ali vse zaman!

V sili si znamo hitro pomagati. Tudi ribič je mislil na zvijačo. Rekel je: „Ker se smrti ne morem ubraniti, podvržem se volji božej. Predno pa si volim način smrti, zavežem te v imenu boga, katero je utisnjeno na pečat proroka Salamona, sina Davidovega, da mi bodeš povedal resnico na vprašanja, katera ti budem dal.“ Duh, ki je moral le resnico govoriti, reče mu: „Vprašaj, kar hočeš, ali naglo!“

Ribič vpraša: „Rad bi vedel, če si bil res v tej posodi?“ — „Prav go tovo,“ reče duh! — „Zares ti tega verovati ne morem,“ nadaljuje ribič. „Ta posoda ni niti za tvojo nogo, kako bi bilo torej mogoče, da bi bil ves notri?“ — „Ali ne veruješ mojej prisegi?“ opomni ga duh. — „Prisegi ne verujem,“ odgovori ribič, „in tudi tega ne bom veroval, dokler me ne prepričaš.“ — Na to se je jelo telo duhovo zopet zmanjševati in se je izspremenilo v dim, ki se je kakor poprej razprostrl čez morje in morsko nabrežje. Na to se je dim zgostil in zlezel v posodo takó, da ga ni bilo prav nič več zunaj.“ In zdaj je zadonel glas iz posode: „No, neverjetni ribič,“ zdaj sem zopet v posodi; veruješ li zdaj?“

Ribič pa, mesto da bi odgovoril, segel je hitro po svinčenem pokrovčeku, zaprl trdno posodo in rekel: „duh, zdaj mi ni treba več tebe prositi milosti; izvoli si smrt kakeršno koli hočeš. Raje te zopet vržem v morje na tem mestu, kder sem te ujel.“ Duhu ni bilo pomagati,

(Iz češčine prel. H. Podkrajšek.)

O vrednosti časa.

nogo in to najveljavniših mož je cenilo vrednost časa zeló visoko ter se trudilo niti trenotja ne zamuditi z nedelavnostjo. O Frideriku Velikem, pruskem kralji, govorí se celó, da je z vso resnobnostjo delal na to, da bi se odvadil spanja, ker je ta čas imel za izgubljen. — Imeniten angležki govornik Brougham je skrčil čas spanja na tri ure. — Pravnik Cotten, jeden najdélavnejših mož, zapisal je na svoje duri: „Kratko se izrazi!“ — Ravno tako je profesor Ursin imel na durih zapisano: „Prijatelj opravi svoj posel naglo — in otidi.“ — Učeni Skaliger je imel napis: „Čas je moje polje!“ Angležki učenjak Lord Bakon se je izrazil v nekej družbi: „Prijatelji so mi največji tatje mojega časa.“

J. M.

Najlepši šopek.

o se je 1836. l. oldenburška kraljičina omožila z Otonom, grškim kraljem, bile so pri njenem dohodu v mesto Atene vse ceste posute z raznovrstnimi cveticami. Njej pa so poklonili šopek redkih a lepih cvetic — krompirjevega cvetja. Takrat namreč se je ondú začel še le krompir saditi in korist njegovo so tako živo čutili, da je njegovo cvetje veljalo sploh za najlepšo cvetico. Zato so mladej kraljici poklonili — najlepši šopek.

J. M.

Italijanski Lazaroni.

Italijanski narod se šteje med velige narode v Evropi. Njih država, Italija, ki obseza ves apeninski položotok, spada meju evropske velesile.

Italijani so tako živi in veseli ljudje, posebno ljubijo petje. Njihov jezik je soroden staremu latinskemu jeziku ter je vrlo lepoglasen. Ljudje, kateri dobro poznajo italijanski jezik, hvalijo ga kot najlepoglašnejšega in kadar Italijani pojó, veselje jih je poslušati. A ne samo izvežbanci v petji, nego tudi priprosti delavci, katerih je mnogo videti tudi pri nas, kadar zidajo kako poslopje, zapojó po večkrat kako italijansko pesen tako lepo in miloglasno, da jih radi poslušajo tudi óni, ki niti besedice ne umejo od italijanskega jezika. V tej zadevi so Italijani podobni Srbom in tudi nam Slovencem, ki smo takrat najveselejši in najzadovoljnjejši, kadar zapojemo kako narodno pesen.

Nù, kakor ima vsak narod neko število postopačev, ki se bojé dela kakor peklenšček križa, tako imajo tudi Italijani dovolj takih ljudi, ki ne marajo za nobeno delo ter so drugim ljudem za „nebodigatreba“. Razloček je samo ta, da za italijanske postopače zna malo ne ves svet tudi izvan italijanskega kraljestva. Te vrstí ljudje se imenujejo Lazaroni ter jih je največ v južnej Italiji, v nekdanjem glavnem mestu Napoli, ki je še danes največje, najbogatejše in najživahnejše mesto v Italiji. Tu je zemlja takó rodovita, da je ni treba mnogo obdelovati in vendar daje kruha na preostajanje. Ker je podnebjje zelo ugodno, nimajo v teh krajin skoraj nikoli prave zime. Zato se pa tukaj lehko živi, da človeku ni treba protrežko delati, in to je krivo, da je po teh krajin toliko Lazaronov. Ali kar je, to je; zdaj tudi ti Lazaroni niso več toliki pohajkovalci, kakor so bili nekdaj, ko so stali brez vsacega dela po ulicah, morskih obalih, ob hišnih voglih in drugih takih krajin ter čakali na to, da bi kakemu tujcu ponesli njegovo prtljago v stanovanje, ali mu pa prodali kozarec ledene vode, ovočja, ali kako drugo tako malenkost. Bili so zelo nadležni, posebno tujim ljudem. Če je kakega bolj odličnega človeka nanesla pot mimo teh zanikrnikov, ni se jih mogel otresti; tekli so za njim kakor pri nas nadležni cigani, katerih se ne odkrižaš poprej, dokler jim ne daš po kak novčič ali kaj drugega v dar. Umeje se, da živeč brez vsacega dela, morali so hoditi umazani in raztrgani, da jih je bilo le grdo videti; obleko so imeli večinoma od samih starih cunj.

Ali kakor sem vže poprej omenil, zdaj tudi ti ljudje niso več taki, kakeršni so bili nekdaj. Zdaj so se tudi ti pohajkovalci poprijeli kakega stalnega opravila: nekateri rokodelstva, drugi godbe, ali kaj takega, da si zaslužijo kak krajcar ter jim ni treba prosjačiti in ljudem nadlege delati. Največ se jih vidi z dudlami, diplami in drugim godbenim orodjem okrog hoditi in škripati, da človeka ušesa bolé, kadar mu pride kak Lazaroni pred hišo. Mnogo jih je stopilo v službo pri fijakerjih, mnogo jih prodaje sladko ovoče ali kako drugo šaro, da si s tem zasluži svoj vsakdanji kruh. Vendar jih pa še danes lahko vidiš ob gorkih dnevih ležati po morskih obalih, kder se solnčijo in lenobo pasejo.

Italijanski Lazaroni svira.

Roža, oblaki in vihar.

tihet prijaznej dolini rasla je roža.

Bila je kraljica cvetočejej livadi. Ponosno je dvigala glavico k sinjemu nebnu.

Nekega dne prepregli so črno-sivi oblaki sinje nebó. Zmračilo se je roži prej tolj jasno in veselo lice. Ledenega zrnja se je bala, da bi je ne pokončalo. Tužno nagnila je svojo glavico, ozrla se proseče na črno-sive oblake ter jim govorila:

„Vi, črno-sivi oblaki, ki prosto plavate pod sinjim nebom, prosim vas, ne izpuščajte iz svojega naročja ledenega zrnja, ki bi me hudo ranilo ali pa še celo popolnem uničilo. Odjadrajte raje tjà v daljne dežele, kjer ležé širne puščave, tam izpustite iz svojega naročja ledeno zrnje.“

Slišali so oblaki milo prošnjo rože, a pomagati jej niso mogli. Tužnej roži sredi cvetoče livade govorili so oblaki: „Da-si bi radi uslišali tvojo prošnjo, vender tega ne moremo. Ali ne veš, roža draga, da smo mi pokorni hlapci gospodarja viharja? Kamor nam vihar iti poreče, tjà odplujemo. Prosi tedaj našega gospodarja, morda te usliši.“

Dež je jel naletavati in po kako ledeno zrnje je palo iz naročja črno-sivih oblakov. Roža je točila grenke solzé. „Vse krasote bom oropana ali bom pa še celo usmrčena!“ takó je vzdihovala roža.

„Prosim te, vihar dragi! ukaži svojim hlapcem, naj odplujo tjà v daljne dežele. Usmili se mene sirote sredi livade. Saj veš, da je hudo v nježnej mladosti ostaviti ta krasni svet!“

Dalje ni mogla govoriti roža; sklonila se je ter bridko solzila. Vihar jo je gledal in smilila se mu je; zato je uslišal njeno milo prošnjo. Zabučal je in zamrmral. Zračni veslarji, brzi oblaki, razumeli so viharjevo bučanje in mrmranje. Otpluli so v daljne kraje. — Nebó se je zopet zjasnilo, čisteje je bilo nego li poprej. Roža se je vzklonila, zrla na sinje nebó ter se veselo nasméhnila.

Ksaverij.

Radovednost ni povsod dobra.

Pred nekaj leti je bila nekemu staremu gospodu v Novemjorku v Ameriki ukradena zlata žepna ura takó na tihem, da gospod niti čutil ni.

Okradeni gospod je javno obljubil ónemu, kateri mu prinese ukradeno uro nazaj, dati 20 dolarjev*) plačila ter ga, naj si bode kdor koli, ne bode naznanili sodišču. Kmalu po tej objavi, sreča ga na ulici lepo opravljeni gospod, ter ga vpraša:

„Ali ni bila vam ura ukradena?“

„Dà“, odgovori gospod.

„Obljubili ste dati ónemu, kateri vam prinese uro, 20 dolarjev?“

„Dà“, reče gospod.

„Dalje ste tudi obljubili, da človeka, kateri vam je uro ukradel, ne bodete naznanili sodišču.“

*) Dolar = amerikansk denar, 2 gld. naše vrednosti.

„Dà, tudi to sem obljubil,“ reče gospod.

„Ali ste mož beseda?“

„Dà, tudi to sem,“ odgovori gospod.

„Tukaj je tedaj vaša ura!“ To rekši seže tuji človek v žep po uro in jo poda čudečemu se gospodu, kateri mu plača 20 dolarjev, kakor je bil obljubil. V tem, ko si pripenja uro k telovniku, mrmrá gospod: „Rad bi vender vedel, kako mi more kdo uro ukrasti iz žepa!“ — „Ali bi to radi vedeli, gospod?“ vpraša tujec; „ako želite, vam lehko pokažem.“

„Dà, dà, pokažite; rad bi vedel, kako je to mogoče.“

„Tedaj pazite! Morda se še spominate, kako vas je óni dan, ko vam je bila ura ukradena, nekdo po neprevidnosti sunil in vas potem prosil odpuščenja.“

„Dà, dà, prav dobro se še spominam!“

„Glejte, to sem bil jaz!“

„Veseli me, da vas poznam — ali — kako je to mogoče, to je neverjetno.“

„Ali dovolite, da vam tudi to pokažem?“

„Dà, dà, pokažite!“

Nato ga tujec pahne nekoliko v stran, prosi ga odpuščenja in otide. Gospod gre tudi po svojih opravilih in ker meni, da je vže čas za kosilo, hoče pogledati, koliko je ura — ali glejte! vže zopet je nima. — Tako je plačal ubogi Amerikanec za svojo radovednost 20 dolarjev in še zlato uro po vrhu. Iz tega se pač učimo, da prevelika radovednost ni povsod dobra.

Ferdo Šarc.

Vsemirovo sporočilo.*)

(Prilika.)

O leži kralj Vsemir na smrtnej postelji, in se mu približa zadnja ura, pokliče še jedenkrat svoje sinove in dvorne dostojanstvenike k sebi, blagoslovi je in prosi, naj tudi po njegovej smrti vladajo v njegovem smislu ter jim mej drugim tudi to naroči, da se njegovo truplo ne sme položiti v zaduhlo rakvo, nego v črno zemljo, kamor se polagajo tudi ostanki drugih ljudi, da ondù strohni in se v prah in pepel izpremeni, katerega bodeta veter in čas raznesla na vse strani svetá. „Kamor bodo atomi (nedeljivi delki) mojega trupla pali,“ pravi kralj s proroškim glasom, „ondù bodeta vladala rajske mir in sreča.“

Ko je blagi vladar zatisnil v smrti oči, pokopali so ga v črno zemljo mej tri širokovejnate lipe vrhu visoke gore, od koder se je videlo daleč po širokem svetu.

Prišli pa so v temnej noči grozni, hudobni ljudje na goro, izkopali kraljeve ostanke, prenesli jih v veliko mesto in jih skrivaj položili v kamenito iz skale izdolbeno rakvo, kamor niti zrak ni blizu mogel, da bi takó zabranili sreči pot med človeštvo na zemlji.

Od sih dob se je zopet vrnilo zlò na zemljo, in novo trpljenje in novo gorjé tare človeški zárod. Le vsakih sto let pošlje dobri Bog neznanega ptiča

*) Glej „Vrtec“ 1881. leta, stran 26.

na sveto goró, kder je nekdaj počivalo Vsemirovo truplo, da ondú pod lipami pobere droben kamenček ter ga vrže med nesrečne ljudi. In ta kamenček mirú zboljša njih stanje ter vzbudi v človeškem srci plemenite misli, kakor vzbudi vzpomlás v semenu nove kali, ki rastó in obrodé stoteren sad. Ljudem pa, kateri so ukrali Vsemirove ostanke, izpremenil je pravični Bog srcá v trd kamen, in ta dedščina je ostala tudi njihovim unukom v délež.

Na gori pa, kjer je počivalo nekoliko časa plemenitega kralja sveto truplo, ohranili so se še pojmi o pravej nerazrušnej sreči. Prebivalci, naseljeni po gorah, živé še danes zadovoljno in srečno. Z gorske višine gledajo v široki svet in se veselé pri domačih ognjiščih domače sreče, ne vedoč, da okrog in okrog po vsem svetu, kakor daleč sega bistro oko človeško, ukazuje zlatu žezezo, a ondú zopet žezezu zlató.

Jos. Lavrič.

Pisma mlademu prijatelju.

XI.

Predragi!

relistala sva vže štiri dôbe v zgodovini slovenske književnosti. Zrla sva s tožnim očesom, kako so pognali neprijatelji naši staro slovenščino iz cerkve in knjige, videla sva jarem, ki je tiščal stoletja k tlam slovenščino, dokler je ni vzdignil Trôbar in jo posadil mej njene sodružice. Čutila sva literarno sušo druge dôbe, strmela sva nad ponemčuječim duhom otca Marka in veselila se veseljših trenotkov čistilne dobe. „Lublanske Novice“ so pognale svoje nežne kalí, a prezgodaj — mraz je je zamôril. Vže je udaril sivi pevec ob struno „Ilirije oživljene“, napel jo je prvič preveč — póčila je. Prvak pevcev je prepeval svoje nesmrtné poezije — toda njegov čas ga še ni mogel umeti. Učenjaci naši — ponos naš — bogatili so z našo zgodovino, našim jezikom in našim narodom nemško in latinsko literaturo. Od najvišjega dostojanstvenika slovenskega do najnižjega prostaka — vse je služilo ali vsaj hotelo služiti ptujemu mogočnežu. Tudi nada naša — mladina naša — upogibala je — in morala je upogibati svojega vzprejemnega duhá ptujemu jarmu pod domačo silo. Ali ne vsa — nekaj se jih je ohranilo na površji in ti so gladili pot v slovenskej književnosti. Malo jih je bilo in še ti vsi niso umeli uzajemnega delovanja vse Slovenske. Malo ne vsak je pisal samó za svojo ožjo domovino. In niti ta peščica ni zapisala na prapor svoj gesla zloge. Vojno si je napovedala zaradi črkopisa, tri vojske (bohoričica, metelčica in danjčica) so si stale nasproti.

Leta 1843. pa se začenja nova dôba v zgodovini slovenske književnosti. Tega leta pokličejo namreč z Dunaja v Ljubljano za c. kr. profesorja na tedanjej zdravniškej šoli dr. Janeza Bleiweisa in c. kr. kmetijska družba kranjska ga izvoli za svojega tajnika. Po dolgem moledovanji in po posebnem priporočilu nadvojvode Ivana se jej posreči dobiti dovoljenje od vlade, dajati na svetlo časopis v slovenskem jezici, namenjen njenim družabnim potrebam. Urednik novemu listu je bil družbin tajnik dr. Janez Bleiweis, ki ga je

krstil (po Vodnikovih „Lublanskih Novicah“) za „Novice“. Najprvo so osnovali ta časopis samó za kmetijske in rokodelske potrebe, pozneje pa ga je razširil urednik njegov gledé obilosti snoví in gledé raznoterosti: prinašati so jele „Novice“ tudi gospodarske in narodne stvari, pesni, povesti, zgodovinske in jezikoslovne razprave ter mnogo drugega blagá. Posebno pa je še treba poudariti, da je uvel s časoma tudi politiko (Novičar) v predale svojega lista in v tem obziru so „Novice“ prvi slovenski politični list. Naš narod, posebno priprosti, zavedal se je takrat še jako malo poklica svojega in svoje stopinje gledé ravnopravnosti z drugimi narodi. Le knjige pobožne vsebine so se razpečavale mej priprosti narod, knjig drugačnega zadržaja pa so imeli malo ali nič. Ravno tako so zajemali izobraženci dušno hrano večinoma le iz nemških knjig in časopisov. Ko so pa začele izhajati „Novice“, speli so od vseh krajev slovenske dežele pisatelji in naročniki, da pomorejo zapuščenemu narodu slovenskemu. „Novice“ so vzbujale narodno zavest, borile se za starodavne pravice, za milo slovenščino, za slovenske šole, za narodno ravнопravnost. Po njih so začeli spoznavati Slovenci, učeni in neučeni, olikanci in neolikanci, da so razkosani v različne pokrajine, da prodira vanje vlaški, madjarski in vlasti nemški živelj, da vedno bolj in bolj propadajo in ginejo; uvideli so, da vsaka pokrajina za-sé ne premore ničesar, da se je treba zdjediniti, da se je treba opirati na ostale bližnje in daljne slovanske narode. In da so se take misli uselile mej vse Slovence, zasluga je „Novic“ in njegovega urednika dr. Jan. Bleiweisa. A te misli niso ostale vse na papirji, Bleiweis jih je znal tudi mnogo uresničiti.

Pisatelji do „Novic“ so pisali zvečine vsak v svojem narečji in svojim ožjim sorojakom. Bleiweis pa je znal pridobiti za-sé vse pisatelje slovenske, da so pisali vsi kolikor toliko jednak slovenščino, in tako so se združila polagoma vsa razna slovenska narečja ter se zlila v stalni slovenski književni jezik, kakeršni pišemo še danes z malimi izjemami.

V „Novicah“ so se oglašali malo ne vsi tedanji slovenski pisatelji in priznali kranjsko narečje za književni jezik. S takim združenjem književnih močij je zginila književna razceppljenost, razpala je cepitev slovenskega jezika in po vseh slovenskih deželah se je pisal jeden pисни jezik.

Tudi „abecednej vojni“ je zaprl vrata, odvrgši bohoričico, metelčico in danjčico, ter uvel v svoj časopis (1846. l.) gajico, katera služi tudi Hrvatom in Čehom in katera nam rabi še danes. Tako je dosegel jedinstvo v pismu in pomogel vsaj nekoliko k hitrejšemu uspehu slovanske uzajemnosti.

Pač pa so „Novice“ pobijale in tudi pobile misli tistih slovenskih pisateljev, ki so začeli pisati mej letom 1850. in 1853. neko čudno zmes hrvatskega in slovenskega jezika, ter ubranile našo lepo slovenščino, da je niso zbrodili.

Tako je postala Ljubljana polagoma središče slovenske knjige in politike. Delokupnost Slovenije se je vedno bolje poudarjala in uvidevala potrebna in v književnem obziru se je posrečilo vže Bleiweis, da jo je dosegel. Kaj so bile „Novice“ našemu kmetu, vé le tisti pravo ceniti, ki je sam skusil. Da je danes probujenega in zavednega toliko priprostega kmetskega naroda, zahvaliti se nam je največ „Novicam“ in knjigam družbe sv. Mohorja. Nenavadno mnogo so storile „Novice“ tudi za pospeševanje umnega kmetovanja in

modrega gospodarstva. Z jedno besedo: „Novice“ so bile učiteljice, buditeljice in prejšnje čase tudi voditeljice vsemu slovenskemu narodu v vseh najraznejših strokah in zato nazivamo po vsej pravici peto dôbo slovenske književnosti „noviško“. — „Novice“ še izhajajo, ali danes seveda nimajo več ónega poména, kakeršni so imele nekdaj.

Ako pa govorimo o „Novicah“, govorimo tudi o Bleiweisu. Saj je bil dejanski urednik in pravi duševni oče „Novicam“ do svoje smrti. Kar sem ti rekel o zaslugah „Novic“, velja tudi o zaslugah Bleiweisovih.

Dr. Janez Bleiweis (Plávež) je zagledal luč sveta v 19. dan listopada 1808. I. v Kranji. Šolal se je v Kranji, dovršil gimnazij v Ljubljani in se šel učit zdravilstva na Dunaj. Leta 1832. spiše prvo knjigo v latinskom jezici o pijavkah in dobôde čast zdravilnega doktorja. Ostane na Dunaji še 11 let in dobôde kmalu službo pomožnega učitelja na živinozdravniškej šoli. Leta 1836. izda nemško knjigo, kako se ozdravlja najnavadnejše notranje bolezni pri konjih, po kateri je zaslövel še bolje. Leta 1843. ga pokličajo v Ljubljano, kjer je ostal do svoje smrti (19. listopada 1881. I.)

Razven „Novic“ je spisal tudi mnogo samostojnih del. Izdal in spisal je razne knjige: bukve za kmeta, kako se konji podkávajo, murve sadé, meso ogleduje in klavna živina, nauk o umnej živinoreji (1871. I.) in mnogo jednakih. Od leta 1844. je pisal in urejeval „Veliko pratiko“. A tudi za omikance je skrbel. Izdaval je „Slovensko berilo“ (1850—1855. I.) „Koledarček slovenski“ (1852—1856. I.) z životopisi, podobami in pesnimi. Pomôgel je tudi do Wolfovega slovarja, preskrbel 5 zvezkov „Slov. gledališenih iger“, bil je odbornik, predsednik in pisatelj „Matiće Slovenske“ in mnogo drugega. Bleiweis je bil učenjak, pisatelj, novinar, zdravnik, naroden gospodar in naroden poslanec. Kar le more nositi jeden človek časti in náslovov, vse to je nosil Bleiweis v obilej meri . . . Po pravici ga je jel imenovati slovenski narod svojega „očeta“.

Zdravstvuj!

P. B.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Glive ali gobe.

Glive so rastline brez listja in brez cvetja, zatorej se zeló razločujejo od vseh drugih rastlin. Rastó po vlažnih, senčnatih krajih naše zemlje, a tudi pod zemljo, po drevji in po drugih stvaréh jih najdemo. Vselej

rastó le tam, kjer se razkrójijo in gnijój bodi-si rastlinske ali živalske tvaríne. Posebno rade rastó in se prikažejo v velikem številu koncem poletja in v jeseni po kakem deževnem vremenu. Skoraj vse glive imajo lepe, žive barve, ali nikoli ne ónega lepega zelenila, katero vidimo pri vseh drugih rastlinah. Sploh so glive mesnate in nekoliko sočnate rastline, ki imajo večinoma klobuček na deblu in jih navadno gobe imenujemo. Nekatere gobe so dobre za jed, a mnogo jih je kvarljivih in zeló strupenih; zatorej je treba glive dobro poznati, da kdo od njih ne dobode bolezni ali še celó smrti.

Vse strupene glive so največ nečedne in omámmo smrdljive. Ako se potiplojejo, polzke so in vzprijemljive. A splošnega, zanesljivega znamenja vender še nimamo, po katerem bi mogli natanko razločevati strupene gobe od takih, katere so užitne. Sploh naj se pómne, da so vse gobe sumljive, katere 1. imajo neprijeten duh in okus; 2. katere so sluzaste ali slinaste, ali pa vže nekoliko nagnjite; 3. katere hitro izpremené barvo, ako se prelomijo ali narežejo; 4. katere imajo mnogo rézkega sôka v sebi, in 5. vse óne gobe, katere rastó po nečednih krajih. A mnogo gob je tudi takih, ki nimajo tu naštetih lastnosti, pa so vender zeló strupene; zatorej je najboljše, da nabiramo in jemo samó óne gobe, katere prav dobro poznamo in vemo, da niso človeškemu zdravju kvarljive.

Rudeča mušnica (rother Fliegenschwamm, Agáricus muscarius) je goba platničarica, ker ima na spodnej stráni škrlatno-rudečega, z belimi bradavicami posutega klobuka mnogo listkov ali platnic. Znotraj je ta goba čisto bela. Dokler je še mlada, zavita je od začetka v jajčasto belo odejo, ki se pozneje pretrga. Ostanki te odeje se vidijo kakor obročki na bétu in kakor bradavice na klobuku. Gob platničaric, ki imajo nežne listke na spodnej strani, imamo mnogo vrst (nekatere so tudi užitne) in so razširjene po vsej zemlji. Rudeča mušnica, ki ima rudeč, 5 do 15 cm širok in z belimi bradavicami posut klobuček, je sploh znana in zeló strupena gliva, ki raste pogostoma po naših jelovih gozdih. Ako se z mlekom zalije in muham nastavi, pocepajo muhe po njej, odtod njeni imé: mušnica. Prebivalci severovzhodne Azije napravljajo iz nje neko omotno pijačo.

Strupeni gobajur (Gifftäubling, Russula emetica Persoon) je kakor kri rudeča goba, ki raste po nekaterih listnatih gozdih. Kadar je ta goba stara, dobi lijasto podobo in umazano-rudečo barvo.

Vz pomladna platničarica (Frühlings-Blätterpilz, Gift-Champignon, Amanita verna Persoon) raste v vzpomládi in jeseni po gozdih in travnikih, pa tudi pod drevesi, katerim se po večkrat gnoji. Klobučkovi listki so navadno beli. Ta goba je tudi strupena.

Divji kukmak (wilder Hirschling, Gift-Reizger, Agáricus torminosus Schäffer) se pokaže koncem poletja in v jeseni po senčnatih listnih in jelovih gozdih. Največ teh strupenih gob je videti ob koreninah brezovine. Ker je ta goba zeló podobna užitnim sirovkam (Agáricus deliciosus Linné), zatorej nam je treba previdnim biti, kadar nabiramo gobe za jed. Divji kukmak se pozná po kosmatem klobučku in pekoče ostrem, belem in rudečkastem sôku, ki ima jako zoprni duh in oster okus.

Mlečna lisičica (Pfefferschwamm, scharfer Milchblätterschwamm, Agáricus piperatus). Ta goba raste od meseca avgusta do oktobra po travnikih, pašnikih in gozdih; dokler je mlada, bela je kakor sneg, pozneje zarameni ter postane rujavo-rudeča. Klobuček postane lijast in ob robu nazaj upognjen.

Smrtno strupeni kukmak (giftiger Hirschling, Agáricus Necator Persoon) raste po ónih krajih kakor divji kukmak.

Toliko o strupenih gobah, katere je treba dobro poznati in se jih čuvati, da kdo ne izboli.

Listje in cvetje.

D e t e t u.

Ne bom, ne bom pozabil te nikdär,
O angel moj, predrago dete moje;
Srdce prepolno je podobe tvoje,
Ne bom, ne bom pozabil te nikdär.

Ti moje vse si — raj, moj up jedin,
Obrazek tvoj, to moje je veselje;
Tvoj srčni mir so moje vroče želje,
Ti moje vse si — raj, moj up jedin.

Ko v tvoje zrém nedolžno to okó,
Kakó, kakó se duša mi raduje;
Srcé veselja meni poskakuje,
Ko v tvoje zrém nedolžno to okó.

Bogastva nimam, ti si moj zaklád,
In za zlató te vse ne dam, o dete!
Za biserje svetá nikdár preštete;
Bogastva nimam, ti si moj zaklád.

Zató nik r, o dete, ne  aluj!
Ti moje vse si — moje si veselje,
Tvoj srčni mir so moje vroče želje;
Zató nik r o dete ne  aluj!

A. Pin.

Nove knjige in listi.

Hrv. pedag.-književ. zbor izdal je med drugimi tudi naslednjo knjigo:

* Pjevanka. Što dječjih popievaka za jedno grlo s napjevi, tekstom i metodičkim uvodom za pučke škole i zabavista uredio Fr. S. Kuhač. Zagreb, 1886. 8°. 120 str. (Cena 1 gld.) — O tej knjigi ne moremo drugoga izpregovoriti nego samó to: hitro naj si jo naroči vsak učitelj, ki mu je na sriči lepo ubrano narodno petje v ljudské šoli. Tu bode našel lepo število primernih pesnic za ljudske šole, pa tudi za zabavica, katerih posebno nam Slovencem zeló manjka. Želeti bi bilo, da bi tudi naši slovenski učitelji v obilem broju pristopali k hrvat. pedagog. - književnemu zboru, ter takó pomnoževali svoje knjižnice z vrlo dobro pisanimi pedagogičnimi knjigami.

T.

Rešitev obeliska v 10. „Vrtčevem“ številu.

	J								
o	s	o	d	a					
c	e	s	a	r					
p	t	i	e	a					
r	o	p	a	r					
t	i	g	e	r					
t	u	r	e	k					
s	l	o	g	a					
k	a	f	r	a					
n	a	R	o	d					
s	l	a	v	a					
p	o	d	u	k					
p	l	e	v	e					
k	o	c	k	a					
s	o	k	o	l					
u	d	i	n	e					
	z	m	a	g	o	v	a		
l	e	e	p	r	i	K	u	s	
t	o	c	i	i	N	o	v	a	r

Josip grof Radecki, zmagovalec pri Kustoci i Novari.

Prav so ga rešili: Gg. St. Š. v?; A. Bagatelj v Ponikvah; Jernej Rajar, naduč. v Šempasu; Amb. Poniž, naduč. v Rihenbergu; J. Inglič v Idriji; M. Rant na Dobrovici; Iv. Zarnik, učit. v Nevljah; Iv. Povh, učit. pri sv. Venčeslu (Štir.); J. Vohinec v Kresnicah; A. Kramar, mizar v Matenji; Rob. Golli v Radovljici; — Alfonz Maloverh in Fr. Bregant, učenca v Ljubljani. — Gospá A. J. Nelli v Milanu; gospđa Apolomija Fatur v Postojni; Jakobina Tomec uč. v Ljubljani in Jovana Leben dekle v Horiulu.

Listnica. Gg. F. Š. v Lj.: Basen ní za natis; treba bi jež dati vse drugo lice. — L. A. v T.: Rebusov no moremo vzprejameti, ker nimamo lesorezca v Ljubljani, da bi nam je vrezal v les. — J. Z. v G: Nam bi najbolj ugajale kratke pesence, zloženo v otrojem duhu. Pesnij „o domovini“ imamo vše preveč in so tudi bolj za odrazimo mladino. Kar je dobrega, pride na vrsto po prostoru.

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsakega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr.
Napis: Uredništvo „Vrtčeo“, mestni trg, štev. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.